

Демченко, О. П. Підготовка майбутніх педагогів нової української школи до розвитку обдарованості дітей / О. П. Демченко // Нова українська школа в умовах викликів сучасності: зб. тез доповідей І Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11 квітня 2019 року / за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгницької. – Маріуполь: МДУ, 2019. – С.191-193.

**Демченко О.П.,
Демченко Е.П.,
Demchenko O. P.**

Підготовка майбутніх педагогів нової української школи до розвитку обдарованості дітей

Подготовка будущих педагогов новой украинской школы к развитию одаренности детей

Preparation of future teachers of the new ukrainian school for the development of gifted children

Анотація. Виокремлено стереотипи і недоліки в організації виховної роботи в сучасній початковій школі. Акцентовано увагу на орієнтованості виховної діяльності на умовного «типового учня». Показано можливості розвитку здібностей і обдарованості дітей в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». Виокремлено напрями підготовки майбутніх учителів до розвитку обдарованості дітей.

Ключові слова: виховання, обдарованість, обдаровані діти, творчі здібності.

Аннотация. Выделены стереотипы и проблемы в организации воспитательной работы в современной школе. Акцентируется внимание на ориентированности воспитательной деятельности на условного «типичного ученика». Показаны возможности развития способностей и одаренности детей в условиях реализации Концепции «Новая украинская школа». Выделены направления подготовки будущих учителей к развитию одаренности детей.

Ключевые слова: воспитание, одаренность, одаренные дети, творческие способности.

Abstract. Stereotypes and shortcomings in the organization of educational work in a modern primary school are highlighted. Emphasis is placed on the focus of educational activities on the conditional "typical student". Possibilities of development of abilities and talents of children in the conditions of realization of the Concept "New Ukrainian school" are shown. The directions of preparation of future teachers for the development of children's talents are singled out.

Key words: upbringing, giftedness, gifted children, creative abilities.

Реалії освітньої практики, в якій ще нерідко прослідковуються стереотипи радянської системи виховання, показали, що в роботі вихователів ЗДО і вчителів часто проявляється шаблонність, одноманітність, консерватизм, інертність, відсутність творчості, прагнення до новизни, індивідуального стилю тощо. Також простежується тенденція придушення окремими педагогами в дітей проявів творчої активності, оригінальності, власного погляду на розв'язання пізнавальних завдань. Пояснюємо [1] це тим, що одні вчителі не хочуть розвивати творчий потенціал учнів та їхні спеціальні здібності, інші – не вміють цього робити, оскільки система вищої педагогічної освіти переважно орієнтує їх на роботу з «середнім» учнем.

Для розвитку й самореалізації талановитих і обдарованих дітей як особистостей з особливими освітніми потребами необхідно створити творчорозвивальне й психологічно комфортне середовище. Можливості для цього забезпечить упровадження основних положень Концепції «Нова українська школа» [2], ідеї педагогіки партнерства, принципу дитиноцентризму. Зокрема, в документі зазначено, що «кожна дитина – неповторна, наділена від природи унікальними здібностями, талантами та можливостями». У зв'язку з цим, «місія нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками».

Звернення до документу [2] показує, що в умовах освітнього простору нової української школи може бути подолана «педагогічна сегрегація» обдарованих дітей, зміна орієнтованості навчальних програм на умовну вікову норму. Підтвердженням цьому є наступні вимоги до організації освітнього процесу: урахування індивідуальних здібностей, потреб та інтересів дітей; стилів, темпу, складності та навчальних траєкторій учнів; вікових особливостей фізичного, психічного і розумового розвитку дітей; забезпечення свободи вибору предметів та рівня їхньої складності і можливості навчання в різновікових предметних або міжпредметних групах.

Для реалізації особистісно-орієнтованої моделі освіти потрібен педагог нової генерації, «який зможе стати агентом змін», «коуч, фасилітатор, тьютор, модератор в індивідуальній освітній траєкторії дитини» [2].

Це, в свою чергу, зумовлює внесення коректив в підготовку фахівців психолого-педагогічного профілю до здійснення різних напрямів професійної діяльності в освітньому просторі нової української школи, в тому числі й розвитку обдарованості дітей. У такому контексті вважаємо за необхідне зробити особливий акцент на розробці окремого напрямку професійної педагогіки, метою якого є підготовка майбутніх психологів / вихователів / учителів до роботи із здібними й обдарованими дітьми. Важливість набуття студентами спеціальної компетентності зумовлена тим, що успішний розвиток й самореалізацію обдарованих дітей як особистостей з особливими освітніми потребами може забезпечити лише творчий і абнотивний педагог.

В низці розвинених країн світу та Європи вже склався позитивний досвід підготовки фахівців до роботи з обдарованими дітьми, який необхідно вивчати

й адаптувати в вітчизняну вищу педагогічну освіту в контексті реалізації Концепції «Нова українська школа» [2]. Виходячи з цього, слід започаткувати роботу комплексно, одночасно в декількох напрямках:

– Здійснювати обов'язкову сертифікацію педагогів, які працюють з обдарованими дітьми і забезпечити різні форми стимулювання (у тому числі й матеріальне) тим, хто успішно пройшов таку оцінювальну процедуру.

– Організовувати спеціальні форми підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації для педагогів, які працюють з обдарованими дітьми і вже мають вищу освіту, але прагнуть підвищити свій професійний рівень у сфері обдарованості та набутти спеціальну компетентність з розвитку дітей з різними видами обдарованості.

– Ввести в зміст освітніх програм підготовки майбутніх фахівців психолого-педагогічного профілю всіх спеціальностей вивчення науково-методичних основ роботи з обдарованими дітьми [3].

– Здійснювати підготовку педагогів до роботи з обдарованими дітьми в контексті набуття ними інклюзивної компетентності.

– Започаткувати підготовку педагогів обдарованих дітей як окрему спеціалізацію чи додаткову спеціальність.

Отже, реформуючи сучасну школу, необхідно вносити зміни в підготовку майбутніх педагогів усіх спеціальностей, роблячи особливий акцент на формуванні в них готовності до розвитку обдарованості, талантів і здібностей дітей. Нагальною потребою також вважаємо врахування зарубіжного досвіду щодо введення спеціальної посади «педагог обдарованих дітей» та відповідної підготовки такого фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Демченко О. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до розвитку соціальної обдарованості дітей в проблемному полі педагогіки вищої школи // Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Педагогіка» / ред. кол. М. Чепіль (головний редактор) та ін. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. Випуск 6/38 (2018). С.116-130.

2. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» URL: <https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2016/10/konczepczyia.pdf>.

3. Положення про сертифікацію педагогічних працівників : постанова Кабне України від 27.12.2018. № 1190 URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/prozatverdzhennya-polozhennya-pro-sertifikaciyu-pedagogichnih-pracivnikov>.